

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาประเทศทั้งในด้านอุตสาหกรรม บริการและการเกษตร ทั้งนี้เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในโลกยุคปัจจุบันซึ่งกำลังแข่งขันกันสูงในทุก ๆ ด้าน ในปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกิดการรวมตัวกันของกลุ่มประเทศต่าง ๆ เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาประเทศไทยในอดีตคำนึงถึงอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวเป็นหลัก โดยอาศัยการส่งออกและการขยายตัวของการลงทุนที่ชักจูงแหล่งทุนจากภายนอกประเทศเข้ามาลงทุนภายในประเทศ ผลจากการพัฒนาดังกล่าวก่อให้เกิดการสูญเสียและการทำลายทรัพยากรธรรมชาติของประเทศเป็นอันมาก วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมลดทอนลง เนื่องจากการให้ความสำคัญกับระบบแลกเปลี่ยนเงินตรา ทำให้คนในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรมและธรรมาภิบาล ชุมชนมีความอ่อนแอ เกิดการอพยพแรงงานเข้าเมืองเพื่อหางานทำ การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเมืองเต็มไปด้วยการดิ้นรนแข่งขันจนเกิดความเครียด ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น การฆ่าตัวตาย ปัญหาอาชญากรรม คุณภาพชีวิตของประชาชนไม่อาจดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและปลอดภัย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงตระหนักถึงความเดือดร้อนจากปัญหาดังกล่าว จึงได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยือนและศึกษาความเป็นอยู่ของพสกนิกรในทุกภูมิภาค ทรงมีพระบรมราชวินิจฉัยในปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ปัญหาก็เหมาะสมและมีประสิทธิผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน นำไปสู่การพระราชทานพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551 : 7) ในสภาวะที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้อุรุดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังพระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทานเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชนในสภาวะที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2541 ความว่าการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิบัติร่วมกันในชาติที่ดีพอต่อ การมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย

ความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และในขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550 : 18)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานวางแผนของประเทศได้ศึกษาและเรียนรู้การทรงงานของพระองค์ท่าน พบว่าเป็นการดำเนินงานในลักษณะของทางสายกลางที่สอดคล้องกับสิ่งที่อยู่รอบตัวและสามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งทุกคนควรเรียนรู้และน้อมนำมาเป็นแบบอย่างในการนำมาปฏิบัติให้บังเกิดผลต่อตนเอง สังคมและประเทศในด้านต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551 : 22) ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบททั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจและทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพคน เนื่องจากคนเป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ซึ่งจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล รอบคอบและระมัดระวังด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550 : 24)

กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการพัฒนาคคนทั้งด้านคุณธรรมและความรู้ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นองค์กรหลักในการจัดการและส่งเสริมการศึกษาให้ประชาชนมีความรู้คู่คุณธรรมมีคุณภาพมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองพัฒนาเศรษฐกิจพัฒนาสังคมฐานความรู้และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น จึงมีนโยบาย

ในการดำเนินการ โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาทุกระดับการศึกษา ในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดให้มีการบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรอาชีวศึกษาและแผนการจัดการเรียนรู้ สร้างหลักสูตรรายวิชา เฉพาะหลักการเศรษฐกิจพอเพียงทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง รวมทั้งการกำหนดให้สถานศึกษามีศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษา เพื่อเป็นการสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาไว้เป็นดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้ ประชาชนอย่างทั่วถึงตลอดชีวิต มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและจัดการองค์ความรู้ตรงตามความ ต้องการของตลาดแรงงานและอาชีพอิสระ สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยได้น้อมนำกระแสพระราชดำริมาสู่การปฏิบัติและดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายของ รัฐบาล ในการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนนำไป ประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม ปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การส่งเสริมให้นำหลักปรัชญาไปใช้ในสถานศึกษาต่าง ๆ โดยใช้วิธีการเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา ตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเมื่อการดำเนินการดังกล่าวลงไปสู่สถานศึกษาที่ สำคัญที่สุดบุคลากรทางการศึกษาต้องเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อนและเชื่อมั่นว่า แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่สามารถเริ่มต้นและปลูกฝังได้ โดยผ่านการทำ กิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา ซึ่งให้มั่นนโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถานศึกษาในทุกระดับ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กร ครู ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำ หลักคิดหลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการบริหารจัดการ การเรียนการสอน ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ก่อให้เกิดความตระหนักและฝังราก ลึกภายในตนเองและผู้อื่นอย่างยั่งยืนตลอดไป

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นองค์กรหลักที่ได้ลงนามความร่วมมือ (Memorandum of Understanding - MOU) กับกระทรวงศึกษาธิการ ในการน้อมนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา กำหนดให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่างในการจัด กระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการทุกจังหวัด จำนวน 335 แห่ง ดังนั้น จึงได้ กำหนดแนวทางปฏิบัติให้ทุกสถานศึกษาดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยบูรณาการการเรียนการสอนตามนโยบาย ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปวิธีสอบ มุ่งเน้น การพัฒนาอาชีพแบบบูรณาการ โดยจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพแก่ประชาชนและผู้สนใจ

มีการจัดการองค์ความรู้ที่สามารถเผยแพร่สู่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันมีสถานศึกษาทุกประเภทในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 415 แห่ง ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา

แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันแต่ละสถานศึกษามีรูปแบบการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนที่ไม่เหมือนกัน จึงทำให้แนวทางปฏิบัติไม่ชัดเจนและไม่สามารถนำสู่การปฏิบัติเพื่อทำให้เกิดความสำเร็จได้ ในระยะที่ 1 (2550) เป้าหมาย จำนวน 80 แห่ง มีสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสมัครเข้ารับการประเมินเพื่อเป็นสถานศึกษาแบบอย่าง จำนวน 3 แห่ง ในระยะที่ 2 (2551 - 2552) เป้าหมาย จำนวน 120 แห่ง ผ่านการประเมิน จำนวน 42 แห่ง ในระยะที่ 3 (2553 - 2554) มีสถานศึกษาสมัครเข้ารับการประเมินเป็นสถานศึกษาแบบอย่าง จำนวน 328 แห่ง ผ่านการประเมิน จำนวน 308 แห่ง (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551 : 34)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าบุคลากรทางการศึกษามีอิทธิพลอย่างสูงยิ่งในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ดังนั้นการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาจำเป็นต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมที่ถือว่าการร่วมคิดร่วมทำของบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อันประกอบไปด้วย ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ถือได้ว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการผลักดันการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาได้แก่ บุคลากรทางการศึกษานั้นเอง สอดคล้องกับชาติชาย เกตุพรหม (2553 : 57) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้เรียนมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น บุคลากรทางการศึกษาจึงต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานสำเร็จตามแนวทางการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา และเป็นเรื่องการสร้างสรรคักรร โลงความก้าวหน้าทางวิชาการ (วิจิตร ศรีธำณ. 2549 : 13) โดยการศึกษาบริบทของการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงประเด็นหลักที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ค่านิยม ประเพณีและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำประเด็นเหล่านั้นมาพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา รายวิชาและแผนการจัดการเรียนรู้ การวางแผนใช้แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม การจัดหาสื่อ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรมาช่วยในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของอุทัย บุญประเสริฐ (2545 : 9) ที่กล่าวว่าไว้ว่าการปฏิรูปการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาและพบว่าปัจจัย

ที่สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จและการจัดการศึกษาคือ ศักยภาพของผู้บริหารที่ต้องมีความรู้ในเรื่อง การปฏิรูปการศึกษา มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีภาวะผู้นำ นอกจากนี้ครูยังถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าผล การประเมินคุณภาพของเด็กที่ต่ำ ส่งผลมาจากการจัดการเรียนการสอนที่ขาดประสิทธิภาพของครู ซึ่งสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2543 : 18) ได้ให้ข้อเสนอไว้ในการปรับปรุงและพัฒนาในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับบุคลากรโดยกล่าวไว้ว่า ให้ปรับแรงจูงระบบและดำเนินการพัฒนาครูและผู้บริหาร สถานศึกษาโดยใช้การประกันคุณภาพและทบทวนการดำเนินงาน โครงการผลิตครูให้เหมาะสมกับ ความเป็นจริง จากที่กล่าวมาจึงเป็นที่ยอมรับได้ว่าการศึกษาคือความหวังในการพัฒนาคน บุคลากร ทางการศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการดำรงอยู่ของบ้านเมือง แต่ปัจจุบันก็เป็นที่ยอมรับกัน ว่าครูมีปัญหามากมาย เช่น ปัญหาเกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจและสถานะทางวิชาชีพครู มีการ ทำงานที่มีความสลับซับซ้อนและซ้ำซาก มีความรู้ไม่เพียงพอและขาดทักษะในการถ่ายทอดองค์ ความรู้ เป็นต้น

ดังนั้นการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ปัญหา ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิโรจน์ สารรัตนะ (2551 : 1 - 13) พบว่าแนวคิด เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรในปัจจุบันแตกต่างจากในอดีต แต่เดิมนักการศึกษามีมุมมอง เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูหรือผู้บริหาร โรงเรียนมักจะมองพัฒนาวิชาชีพไปที่กิจกรรมพิเศษใด ๆ ที่จัดขึ้น 2 - 3 วัน ในช่วงใดช่วงหนึ่งของปีการศึกษา การศึกษาต่อหรือการพัฒนาใด ๆ ที่จะทำให้ ได้วุฒิบัตรหรือโอกาสในการเลื่อนขั้นเงินเดือน ด้วยมุมมองเช่นนี้ทำให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษา มีการสะสมวุฒิบัตรหรือจำนวนชั่วโมงหรือจำนวนครั้งที่ได้รับจากการพัฒนาวิชาชีพ อันเป็น ลักษณะการคิดภาระงานแบบฐานเวลา ทำให้ระบบคิดในการพัฒนาวิชาชีพเป็นในลักษณะทำ อย่างไรจึงจะได้วุฒิบัตร ได้จำนวนชั่วโมงหรือจำนวนครั้ง หากมองในมุมมองแบบใหม่ กิจกรรม เหล่านี้จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพที่มีอยู่อย่างหลากหลายรูปแบบในการ พัฒนาชีวิตแบบใหม่มีทัศนะที่กว้างขึ้นในเรื่องของกิจกรรมและในเรื่องของกระบวนการเพื่อพัฒนา ความรู้ ทักษะและทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้อของ นักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายสุดท้ายที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการพัฒนาวิชาชีพ โดยมีลักษณะ สำคัญของการพัฒนาวิชาชีพดังนี้ 1) เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมาย การกำหนดจุดมุ่งหมายที่ ชัดเจนถือเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญที่สุด โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องการให้มีการปฏิบัติในชั้นเรียน หรือในโรงเรียนเพื่อให้ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จะช่วยให้สามารถกำหนดผลลัพธ์ที่ คาดหวังได้ชัดเจนขึ้น เป็นการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาที่มุ่งให้เกิดผลลัพธ์ต้องมีวิธีการ ที่จะตรวจสอบความสำคัญหรือมีคุณค่าของจุดมุ่งหมายนั้น มีการกำหนดวิธีการประเมินผลตาม จุดมุ่งหมายนั้น 2) เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง การศึกษาเป็นสาขาที่มีพลวัต มีการขยายตัวของ

องค์ความรู้ที่อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ นุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีการเรียนรู้ตลอดเวลา ประเมินผลสภาพปฏิบัติงานในปัจจุบัน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหากสิ่งที่ทำนั้นเป็นไปได้และพยายามหาทางเลือกหรือโอกาสใหม่ ๆ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง และ 3) เป็นกระบวนการเชิงระบบ จะต้องพัฒนาทุกส่วนอย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งในระดับรายบุคคล ระดับกลุ่มและระดับองค์กร มิฉะนั้นอาจจะเกิด ปรากฏการณ์ขัดแย้งขึ้นระหว่างระดับหรือส่วนที่ได้รับการพัฒนา หรือระดับที่ไม่ได้รับการพัฒนา และประเด็นที่ควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ การพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษานั้นจะต้องกระทำเพื่อคนทุกคนที่จะส่งผลต่อการพัฒนา การเรียนรู้ของนักเรียน แม้แต่ผู้ปกครองหรือชุมชนบางโอกาสบางกรณีที่เหมาะสมการพัฒนา วิชาชีพของบุคลากรทางการศึกษา

รูปแบบของการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษามีหลากหลายรูปแบบจากเอกสาร การวิจัยของสปาร์คและลูกส์-ฮอร์สลีย์ (Spark & Louck – Horsley) และของดราโก-เซอร์เวอร์สัน (Drago – Serverson) (อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ. 2551 : 2) ได้กล่าวถึง 7 รูปแบบ ดังนี้ คือ รูปแบบการฝึกอบรม รูปแบบการสังเกตหรือการประเมิน รูปแบบการให้มีส่วนเกี่ยวข้องใน กระบวนการพัฒนาหรือการปรับปรุง รูปแบบการศึกษาเป็นกลุ่ม รูปแบบการสืบค้นหรือการวิจัย เชิงปฏิบัติการ รูปแบบการพัฒนาดตนเองและรูปแบบการเป็นที่เลี้ยง การดำเนินงานในแต่ละรูปแบบ จะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้บุคลากรทางการศึกษา ซึ่งการเรียนรู้นี้จะหมายถึงความรู้และทักษะ ใหม่ที่ได้รับโดยปกติก็มักอยู่ในกรอบของพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย อย่างใดอย่างหนึ่งหรือ หลายอย่างด้วยกันหรืออาจพิจารณาในมิติทักษะทางการบริหารสามประเภท คือ ทักษะเชิง เทคนิค ทักษะเชิงมนุษยและทักษะเชิงมนโทัศน์ ทั้งนี้ อาจใช้กรอบแนวคิดอื่น เช่น หากพิจารณา จากแนวคิดการจัดการความรู้จะคาดหวังในเรื่องความสัมพันธ์กันของบุคคล สมรรถนะของผู้ปฏิบัติ และคุณค่าของความคิดและความริเริ่ม เป็นต้น หากพิจารณาจากแนวคิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ก็คาดหวังในเรื่องการคิดอย่างเป็นระบบ การใฝ่เรียนใฝ่รู้ การเกิดตัวแบบภายในตนระหว่างสิ่ง ที่คาดหวังกับสิ่งที่เป็นอย่างจริง การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกับบุคคลอื่นและความเป็นทีม เป็นต้น ดังนั้น การกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับบุคลากรทางการศึกษาจากการใช้รูปแบบการพัฒนา วิชาชีพใด ๆ ควรคำนึงถึงหลักความเป็นไปได้และสอดคล้องกับบริบทด้วย โดยคาดหวังว่าการ บรรลุผลสำเร็จในการพัฒนาวิชาชีพบุคลากร โดยรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบนั้นจะ ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งความสำเร็จดังกล่าวนี้ บุคลากร ทางการศึกษาจะต้องนำเอาความรู้และทักษะใหม่ที่ได้รับเหล่านั้นไปปฏิบัติด้วย

จากเหตุผลความจำเป็นดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่นที่จะวิจัยและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางเลือกทางหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะและมีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับองค์ประกอบของการเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อปลูกฝังปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับบุคลากร นักเรียน นักศึกษาและประชาชนให้สามารถน้อมนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

1. โปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา ผู้การเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วยโครงการประเภทใดและแต่ละโครงการมีหลักการ แนวคิด จุดมุ่งหมาย แนวปฏิบัติอย่างไร
2. โปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา ผู้การเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีประสิทธิผลเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา ผู้การเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา ผู้การเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ความสำคัญของงานวิจัย

1. ได้โปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาผู้การเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้มีพื้นฐานความรู้เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความตระหนักและมีทักษะในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

2. เป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาสู่การเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. สถานศึกษาทุกประเภทสามารถนำไปรวมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาสู่การเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยแบ่งวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนา ระยะที่ 2 การสร้างโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา และระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งกำหนดขอบเขตของเนื้อหาการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรโดยใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือหลายรูปแบบผ่านชุด โครงการต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นโดยผลจากการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษานั้นบุคลากรทางการศึกษาจะต้องนำความรู้และทักษะใหม่ที่ได้รับไปปฏิบัติให้เกิดเปลี่ยนแปลงของบุคลากรทางการศึกษาในกรอบการพัฒนาบุคลากรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาและนักเรียน นักศึกษา

2. ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการวิจัย 1 ปีการศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาและความจำเป็นในการพัฒนา ตั้งแต่วันที่ 18 เมษายน 2554 – วันที่ 15 พฤษภาคม 2554

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรม ตั้งแต่วันที่ 18 พฤษภาคม 2554 – วันที่ 14 มิถุนายน 2554

ระยะที่ 3 การตรวจสอบโปรแกรม ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2554 – วันที่ 30 ธันวาคม 2554

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ประชากร

ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และเจ้าหน้าที่ ในสถานศึกษาทุกประเภทสถานศึกษา ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั้งหมด จำนวน 415 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากประชากรมีสมาชิกจำนวนมาก (Infinite Population) ผู้วิจัยจึงได้กำหนดการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Area or Cluster Random Sampling) โดยสุ่มสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งหมด จำนวน 415 แห่ง จำแนกเป็นกลุ่มภูมิภาค 4 ภูมิภาค จากนั้นสุ่มตัวแทนสถานศึกษาภายในกลุ่ม แต่ละกลุ่มมาเป็นสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 35-45) โดยใช้สัดส่วนร้อยละ 50.00 ได้จำนวนสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มสถานศึกษาตัวอย่าง 212 แห่ง ดังนี้

ภาคเหนือ จำนวน 74 แห่ง	สุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 38 แห่ง
ภาคใต้ จำนวน 79 แห่ง	สุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 แห่ง
ภาคกลาง จำนวน 151 แห่ง	สุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 77 แห่ง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 111 แห่ง	สุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 57 แห่ง

จากนั้นสุ่มบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นแบบกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) และดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 698 คน ซึ่งกำหนดสัดส่วนของบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

กลุ่มผู้บริหาร ร้อยละ 30.00	จำนวน 212 คน (เจาะจงสถานศึกษาละ 1 คน)
กลุ่มครูผู้สอน ร้อยละ 45.00	จำนวน 304 คน (จาก 212 สถานศึกษา)
กลุ่มเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 25.00	จำนวน 182 คน (จาก 212 สถานศึกษา)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ชุดของโครงการและ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ให้เป็นผู้นำ ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาให้มีพื้นฐานความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความตระหนักในบทบาทของตนเองในแต่ละกลุ่ม และมีทักษะการพัฒนางานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา โดยใช้ กระบวนการบูรณาการการพัฒนา 3 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาฐานองค์ความรู้ปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง 2) โครงการร่วมสร้างผู้นำขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และ 3) โครงการสร้างเครือข่ายขยายผลเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 โครงการพัฒนาฐานองค์ความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาให้มีพื้นฐานองค์ความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยวิธีการส่งเสริมการพัฒนาค้นเอง การสืบค้นการวิจัย ทำความเข้าใจสร้างความตระหนักพัฒนาทักษะการฝึกอบรมและการศึกษาคูณาด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้นำสู่การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาให้เป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องเป็นระบบและยั่งยืน ได้แก่ รูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อม การทำความเข้าใจ การศึกษาคูณาด้านปรัชญา การสร้างความตระหนักในบทบาทภาระหน้าที่ รูปแบบการพัฒนาค้นเองเพื่อพัฒนาทักษะ การทำข้อตกลงร่วม ซึ่งอาจจัดด้วยวิธีการเชิงวิทยากร การศึกษาเอกสาร การระดมสมอง การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

1.2 โครงการสร้างผู้นำขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ผู้การเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มให้เป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องเป็นระบบและยั่งยืน ได้แก่ รูปแบบการพัฒนาค้นเองและรูปแบบการสืบค้นหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เน้นการกระตุ้นให้นำความรู้ภายในบุคคล (Personal / Tacit Knowledge) ออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์และอย่างเต็มศักยภาพ การศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ทั้งเพื่อพัฒนาบุคลากรและเพื่อนำเอามาใช้เป็นประโยชน์ โดยร่วมกันกับผู้ร่วมโครงการ จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการสืบค้นข้อมูล เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต เอกสารคู่มือ ตำรา ผลงานวิจัย

1.3 โครงการสร้างเครือข่ายขยายผลเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและสร้างเครือข่ายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาและคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบและยั่งยืน ได้แก่ การศึกษาเป็นกลุ่ม รูปแบบการเป็นที่เลี้ยงและรูปแบบการสังเกตหรือการประเมิน โดยความร่วมมือกันดำเนินการในโครงการสร้างเครือข่ายขยายผลเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกระบวนการกลุ่มแบ่งกลุ่มทำงาน (Team Work) เน้นการสร้างชุมชนการเรียนรู้ การมีแหล่งเรียนรู้ รับผิดชอบการทำงานตามความถนัดและความสนใจ โดยคน ๆ หนึ่งสามารถเป็นสมาชิกได้หลายกลุ่มสลับสับเปลี่ยนกันเป็นหัวหน้าทีมหรือเป็นที่เลี้ยงการทำงาน เน้นการใช้หลักการกลุ่มบริหารตนเอง (Self Managed Group) โดยจัดให้มีการสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเครือข่ายเพื่อพัฒนาวิชาการภายนอกโรงเรียนในระดับต่าง ๆ ด้วย

2. **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติตนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทย ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบและคุณธรรมประกอบกับการวางแผนการตัดสินใจ และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านหรือที่เรียกว่าเป็นผลกระทบทั้งสิ้นได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

3. **การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา** หมายถึง การดำเนินงานภายในสถานศึกษา ที่แสดงหรืออธิบายให้เห็นถึงโครงสร้างทางความคิดหรือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการ การจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนและการจัดการสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ซึ่งส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

4. **บุคลากรทางการศึกษา** หมายถึง ผู้บริหาร ครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและมีบทบาทภาระหน้าที่แตกต่างกันในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

5. **ผู้นำการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา** หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่ผ่านกระบวนการพัฒนาวิชาชีพตามโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพ ให้เป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความตระหนักในบทบาทของตนเองและมีทักษะการพัฒนางานเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

6. **สถานศึกษาอาชีวศึกษา** หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จัดการศึกษาวิชาชีพทั่วประเทศทุกประเภทสถานศึกษา จำนวน 415 แห่ง

7. **สถานศึกษาที่ทดลองภาคสนาม** หมายถึง วิทยาลัยการอาชีวศึกษารองซึ่งเป็นสถานศึกษาที่ได้กำหนดให้เป็นสถานศึกษาที่ใช้ในการตรวจสอบประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพ บุคลากรทางการศึกษาสู่การเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่สามารถควบคุมบังคับและทรัพยากรในการทดสอบประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาได้

8. ประสิทธิภาพของโปรแกรม หมายถึง ความสำเร็จของการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา โดยประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา ดังนี้ 1) ด้านการมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วัดจากแบบรายงานผลการพัฒนาตนเองตามโปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา การมีทักษะ วัดจากการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนการสอน แผนปฏิบัติการและโครงการ/กิจกรรม 2) ด้านการพัฒนาตนเองเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา วัดจากผลการประเมินเพื่อคัดเลือกผู้นำต้นแบบในสถานศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ 10.00 ของบุคลากรทั้งหมด 3) ด้านการสร้างเครือข่ายการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา วัดจากผลการประเมินเพื่อคัดเลือกทีมที่มีการดำเนินงานดีเด่นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10.00 ของทุกทีมในสถานศึกษา และ 4) ด้านประสิทธิผลของโปรแกรมพัฒนาวิชาชีพบุคลากรทางการศึกษา ผู้การเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วัดจากผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติของบุคลากรทางการศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาและนักเรียน นักศึกษาผ่านเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาพอเพียงหรือเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาจากต้นสังกัด